

مقبرة الشعرا و نگاهی به یک‌دهه وعده یک‌عده

مقبرة الشعرا تبریز از 40 سال پیش قرار بوده به پردیس فرهنگی تبدیل شود همچون حافظیه و سعدیه، اما متأسفانه هنوز خبری از پردیس نیست و با گذشت زمان شاهد تخریب این یادمان زیبا به مرور زمان هستیم.

مقبرة الشعرا تبریز از 40 سال پیش قرار بوده به پردیس فرهنگی تبدیل شود همچون حافظیه و سعدیه، اما متأسفانه هنوز خبری از پردیس نیست و با گذشت زمان شاهد تخریب این یادمان زیبا به مرور زمان هستیم.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، مقبره شاعران، یا گورستان تاریخی سرخاب که مدفن بیش از 400 شاعر عارف و رجال نامی کشور، همچون خاقانی شیروانیف اسدی طوسی و ثقة الاسلام شهید شهدای والامقام مشروطه در صدر مشروطیت و بالاخص شاعر شیرین سخن معاصر محمدحسین بهجت، متخلص به شهریار، است.

قدیمی‌ترین کتابی که نام مقبرة الشعرا سرخاب را به صراحت دارد نزهةالقلوب حمدالله مستوفی است که در سال 740 هجری قمری تألیف شده و دیگر تاریخ گزیده اوست که در سال 730 هجری قمری تألیف شده است.

نام این بنا در ذهن مردم آذربایجان و بالاخص تبریز برای همیشه ماندگار شده به طوری که به نمادی برای تبریز بدل شده است و در اکثر نمادهایی که برای تبریز استفاده می‌شود طرحی زیبا از این یادمان دیده می‌شود.

این بنای زیبا از 40 سال پیش قرار بوده به پردیس فرهنگی تبدیل شود همچون حافظیه و سعدیه، اما متأسفانه هنوز خبری از پردیس نیست و با گذشت زمان شاهد تخریب این یادمان زیبا به مرور زمان هستیم و مسئولان عزیز تنها به دادن شعار اکتفا می‌کنند و در عمل هیچ اثری از تلاش برای احیای این یادمان نیست.

اما در همین زمینه مقام معظم رهبری در دیدار مسئولان اجرائی استان فارس در 18 اردیبهشت 87 فرمودند:

«من تصورم این است که اگر مسئولان کشور و مسئولان استان بتوانند از همین مسئله گردشگری به شکل درست، با تبلیغات صحیح و با جهت‌گیری صحیح استفاده کنند، درآمد آن، استان را از همه مقوله‌های دیگر بی‌نیاز می‌کند. مسئله گردشگری خیلی مهم است.»

در سال 1351 برای مناسب‌سازی و تکریم جایگاه شاعران، از سوی اداره کل ارشاد آذربایجان شرقی و دیگر سازمان‌ها ایده و طرح بنای یادمان مقبره الشعرا و احداث پارک و در ادامه آن مراحل عملیاتی شدن پردیس با همکاری شهرداری تبریز به شور گذاشته شده و هیئت امنا خواستار مشارکت این سازمان شدند.

با وجود تعریف شدن طرح پردیس در سال 1346 و نامه‌نگاری‌ها و جلسات مختلفی که روند آنها با افت و خیز مواجه بود، با گذشت بیش از 40 سال از آن زمان این طرح همچنان به بنای یادبود محدود شده است و به نوشته یکی از خبرگزاری‌ها در سال‌های اخیر نیز جهت اجرای طرح توسعه آن اطراف بنا حفاری شد و کارگاه‌های ساختمانی در اطراف آن ایجاد شدند و پس از پیشرفت جزئی طرح به بهانه اختلاف ادارات مختلف با هم طرح برای همیشه ناقص ماند و اکنون چند سالی است که یکی از مهم‌ترین جاذبه‌های شهر تبریز و یکی از نشانه‌های مهم تاریخ و ادبیات ایران با چهره‌ای نازیبا از میهمانان خود استقبال می‌کند.

در گزارش زیر به ارائه نظرات و اخبار منتشره مسئولان در سال‌های گذشته تا به امروز و در انتها به نتیجه‌گیری پرداخته شده است.

شنبه 29 فروردین 1388

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان: مقبره الشعرا تبریز با 5 میلیارد تومان اعتبار توسعه می‌یابد.

احمد احمدی‌منش مدیرکل فرهنگی و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی، گفت: پروژه توسعه مقبره الشعراء تبریز با اعتبار اولیه 5 میلیارد تومان و تالار بزرگ کلانشهر تبریز در 15 هزار مترمربع در شهرک باغمیشه احداث می‌شود.

مقبره‌الشعراى تبریز به عنوان یکی از مراکز بزرگ و تاریخی کلانشهر تبریز با حساسیت چشمگیر مسئولان استان آذربایجان شرقی به صورت یک مرکز فرهنگی، هنری و مورد توجه گردشگران داخلی و خارجی با اعتبار اولیه 5 میلیارد تومان که از سوی مجلس شورای اسلامی مصوب شده است توسعه می‌یابد و در آن پروژه‌های آمفی تئاتر سرپوشیده و باز، کتابخانه، سالن رایانه، موزه و فروشگاه‌های هنری، توریستی و سنتی ایجاد می‌گردد تا جذابیت خاصی برای دیدارکنندگان داشته باشد.

5 اردیبهشت ماه 1388

مقبره‌الشعراى تبریز، بنیاد فرهنگی می‌شود

احمد احمدی، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی در گفت‌وگو با خبرنگار ما از اجرای طرح توسعه مقبره‌الشعرا خبر داد و گفت: حدود 65 میلیارد تومان از اعتبارات ملی و استانی برای طرح توسعه مقبره‌الشعرا اختصاص یافته که این اعتبارات به تدریج در طول 5 سال پرداخت می‌شود.

وی افزود: مشاور طرح توسعه نیز انتخاب شده است و در طرح توسعه مقبره‌الشعرا سعی داریم زمین‌ها و مناطق اطراف این مکان را به تملک درآورده و این مجموعه را به مجتمع بزرگ فرهنگی و هنری که شایسته ایران زمین باشد تبدیل کنیم.

همچنین بنا به گفته مدیر روابط عمومی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری آذربایجان شرقی این مکان فرهنگی مراحل ثبت خود را در فهرست آثار ملی طی کرده است و به‌زودی شماره ثبت آن در فهرست آثار ملی اعلام می‌شود.

30 خرداد 1390

با توسعه مقبره‌الشعراى تبریز، مفاخر آذربایجان احیا می‌شوند

علی داند، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی اسبق استان از اجرای طرح توسعه مقبره‌الشعراى تبریز خبر داد و گفت: مفاخر فرهنگی و ادبی آذربایجان از این طریق احیا و معرفی می‌شوند.

وی از طرح توسعه مقبره‌الشعرا و طرح بازسازی بافت ظاهری نماد این مجموعه عظیم فرهنگی در تبریز خبر داد و اضافه کرد: بخش قابل توجهی از مفاخر ما با نام مقبره‌الشعرا معرفی شده‌اند لذا در نظر داریم فضای فعالیت و آثار هنرمندان را به این محل منتقل کرده و برای هر شاعر و نویسنده تابلو و پرتره هنری خلق و در کنار این تابلو زندگینامه و معرفی وی را نیز به نمایش بگذاریم.

18 بهمن 1391

مقبره‌الشعرا در ظلمات است

معاون اجتماعی فرهنگی شهرداری تبریز با انتقاد از وضعیت مقبره‌الشعرا تبریز گفت: شب‌ها وقتی از کنار این مکان می‌گذرم دلم می‌گیرد و مقبره‌الشعرا در ظلمات است.

ناصر وحیدی‌مهر عصر امروز در گفت‌وگو با خبرنگاران اظهار کرد: وضعیت مکانی مقبره‌الشعرا در حال حاضر مناسب نیست و وقتی که شب‌ها از کنار این مکان می‌گذرم دلم می‌گیرد و مقبره‌الشعرا در ظلمات است.

وی افزود: چنانچه مجموعه شورای شهر و شهرداری تبریز موافق باشند در سال 92 بحث بودجه و مدیریت مقبره‌الشعرا به منظور سر و سامان دادن به این مکان را پیگیری خواهیم کرد.

اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان آذربایجان شرقی طرح جامع توسعه و عمران مقبره‌الشعرا تبریز این مکان فرهنگی - تاریخی را تدوین و ارایه کرده است و یک سال در ردیف اعتبارات ملی قرار گرفت و از سال بعد از ردیف طرح‌های دریافت‌کننده اعتبارات ملی خارج شد.

13 بهمن 1392

شهردار تبریز از تحویل قطعی مجموعه تاریخی فرهنگی مقبره الشعراء به شهرداری خبر داد و گفت: مطالعات اجرایی و عملی طرح بهسازی و ساماندهی این مجموعه در دستور کار شهرداری قرار دارد.

به گزارش روابط عمومی این شهرداری، صادق نجفی در بازدید از وضعیت مجموعه تاریخی مقبره الشعراء، افزود: با واگذاری مجموعه فرهنگی، ادبی و تاریخی مقبره الشعراء به شهرداری، روند بهسازی، مناسب سازی و زیباسازی این مجموعه بی نظیر که در سال‌های اخیر به دلایلی متوقف شده و یا با کندی پیش می‌رفت توسط مدیریت شهری و به شکلی ضربتی و با اولویت تداوم می‌یابد.

وی با تأکید بر اینکه برای تسریع در روند احیاء و بازسازی این مقبره، اعتبارات ویژه و قابل توجهی از سوی شهرداری تبریز تخصیص خواهد یافت، خاطر نشان کرد: تمام تلاش مدیریت شهری تبریز بر این خواهد بود که این طرح در مدت زمان یک سال بازسازی و جهت استفاده مردم و گردشگران داخلی و خارجی آماده شود.

نجفی گفت: مدیریت شهری تبریز به نیابت از شهروندان و خواست و مطالبه مردم، مشارکت مستقیم در تعیین تکلیف طرح ساماندهی و بهسازی مقبره الشعراء را وظیفه خود دانسته و به دنبال آن است تا ادای دینی به جامعه فرهنگی، ادبی، هنری و بالاتر از آن توسعه زیرساخت‌های گردشگری شهری کند.

وی از مقبره الشعراء تبریز به عنوان یکی از گنجینه‌های بی‌نظیر تاریخی، فرهنگی و میراثی تبریز و ایران اسلامی یاد کرد و افزود: مقبره الشعراء با وجود مدفن و آرامگاه بیش از 400 شاعر، ادیب، عارف و هنرمند نامی و مشهور ایران و آذربایجان همچون استاد محمدحسین شهریار، همام تبریزی، قطران تبریزی، ثقة الاسلام، اسدی طوسی، خاقانی شروانی، ظهیر فاریابی، مجیر بیلقانی، میرزا طاهر خوشنویس و صدها عارف و ادیب نامی، یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین آثار تاریخی کشور به شمار می‌رود که متأسفانه در اثر برخی بی‌توجهی‌ها و بی‌تدبیری‌ها در شرایط اسفباری قرار گرفته است.

وی گفت: خوشبختانه شهرداری با تحویل گرفتن آن به دنبال احیاء، بهسازی و بازسازی این مجموعه و تبدیل کردن مقبره الشعراء به مجموعه‌ای آبرومند است تا از این طریق علاوه بر حفظ و احیای این میراث گران بها و غنی که نمونه آن در هیچ جای دنیا وجود ندارد، اقدام به افزایش و تقویت زیرساخت‌های گردشگری شهری تبریز نماید.

25 آذر 1392

مدیریت شهری هیچ مسئولیتی در قابل مراحل بهسازی آن ندارد و مشکل از جای دیگر است

صادق نجفی شهردار تبریز با انتقاد از بی‌توجهی متولیان بازسازی و بهسازی حریم مجموعه مقبره الشعراء تبریز افزود: متأسفانه روند احیاء، ساماندهی و بازسازی مجموعه تاریخی، فرهنگی و مذهبی مقبره الشعراء به عنوان یکی از بی‌نظیرترین جاذبه‌های تاریخی و گردشگری ایران و آذربایجان کند و غیرقابل قبول است و طولانی شدن آن در طول سال‌های اخیر به یکی از موانع گردشگری و در کنار آن زمینه‌ساز نارضایتی عموم شهروندان و اهالی فرهنگ و هنر شده است.

شهردار تبریز در ادامه با تأکید بر لزوم احساس مسئولیت بیشتر متولیان اجرای این پروژه افزود: متأسفانه بسیاری از گردشگران و میهمانان ورودی به تبریز در مواجهه با وضعیت موجود مجموعه مقبره الشعراء، قصور اصلی را متوجه شهرداری می‌دانند در حالیکه مدیریت شهری هیچ مسئولیتی در قابل مراحل بهسازی آن ندارد و مشکل از جای دیگر است.

نجفی در عین حال از تصمیم خود برای تشکیل نشست مشترک با حضور مسئولان ادارات فرهنگ و ارشاد، اوقاف، میراث فرهنگی و شهرداری تبریز برای بررسی موانع و دلایل تأخیر در اتمام طرح مقبره الشعراء در آینده‌ای نزدیک خبر داد و افزود: هماهنگی‌های لازم برای تشکیل این نشست مشترک در حال انجام است.

شهردار تبریز در خاتمه افزود: شهرداری تبریز این آمادگی را دارد تا به هر شکل ممکن در تسریع مراحل بازسازی و تعیین تکلیف این مجموعه مشارکت کند و در این راه حاضر به هرگونه همکاری است.

25 بهمن 1392

وضعیت نابسامان مقبره الشعراء تبریز در شأن فرهنگ و نام‌آوران نیست

نایب رئیس شورای شهر تبریز گفت: وضعیت نابسامان مقبره الشعرای تبریز در شأن فرهنگ و نام آورانیش نیست و اهمیت دادن به جایگاه فرهنگی آن ارتقای فرهنگی آذربایجان بلکه ایران را در منطقه به دنبال دارد.

سعید محدث با انتقاد از وضعیت به وجود آمده و تخریب و کم اعتنائی‌های صورت گرفته افزود: مقبره الشعرای قطب فرهنگی تبریز و آذربایجان و البته ایران است و شعرای نامی مدفون شده در آن از بزرگان فرهنگ و ادب به شمار می آیند و وجود بیش از 400 نفر شاعر وظیفه ما را دشوارتر می‌کند تا این مجموعه را در خور شأن و نام پراوازه آن توسعه و بازسازی کنیم.

وی با اشاره به این که مجموعه فرهنگی مقبره الشعرای تبریز با تلاش و کوششی همگانی نگین فرهنگی آذربایجان و ایران می‌شود، ادامه داد: علاوه بر اجرای طرح‌های ویژه عمرانی و ساخت مجموعه‌ای در خور باید تدابیری اندیشید تا در جهت معرفی و شناساندن هرچه بیشتر این مجموعه فرهنگی غنی و مفاخر آن اقدامات فرهنگی مناسبی نیز جریان پیدا کند.

وی اجرا و طراحی جشنواره‌های مختلف و برنامه‌های ویژه را بعد و قبل ساخت و بازسازی این مجموعه لازم و ضروری دانست و افزود: اکنون که شهرداری تبریز عهده‌دار این امر مهم شده است امیدواریم با توجه ویژه شهردار محترم و مسئولین استان در سال 93 علاوه بر تحولات عمرانی در شهر با توجه خاصی که صورت خواهد گرفت، شاهد تحول بزرگ فرهنگی در شهر و بازگشت شکوه و عظمت این مجموعه بزرگ فرهنگی باشیم.

03 اسفند 1392

متأسفانه محلی که برای حضور گردشگران است در وضعیت نامناسب بوده است

منابع اگر اجرای طرح به شهرداری واگذار شود این طرح آبرومندتر از این می‌تواند اجرا شود.

رسول بشیری مدیرکل سابق ارشاد آذربایجان شرقی در گفت‌وگوی تلفنی با خبرنگار خبرگزاری فارس، در خصوص وضعیت مقبره الشعرای تبریز از گذشته تا به امروز، اظهار کرد: در زمان مدیریت من یک کمیته ترکیبی متشکل از مدیرکل میراث فرهنگی، اوقاف، ارشاد و شهرداری تشکیل شده بود که زیر نظر استانداری برنامه‌ریزی می‌شد.

وی ادامه داد: در کمیته مورد نظر ساماندهی محوطه با هماهنگی میراث فرهنگی و ارشاد طرح مطالعاتی برای فضاهای خالی انجام شد که شرکتی با نام ارک طرح برنده مطالعه شده بود.

بشیری گفت: میراث فرهنگی متولی برخی قسمت‌هایی که به بافت قدیمی مربوط می‌شد، بود و طرح به طوری طراحی شده بود که بین بافت تاریخی و بافت جدید هماهنگی وجود داشت.

مدیرکل سابق ارشاد آذربایجان شرقی، تصریح کرد: در محوطه پایینی نیز که جنبه موزه‌ای پیش بینی شده بود قرار شد سالن اجتماعی برای نشست‌های ادبی و کتابخانه تخصصی ادبیات نیز در محوطه با ارتفاع کم ایجاد شود، اما پس از پایان طرح مطالعاتی بنده بازنشست شدم و دیگر اطلاعی از چگونگی روند اجرای طرح ندارم.

وی اظهار داشت: اما امروز متأسفانه شهرداری در اطراف محوطه مجوز ساخت و سازه‌های ساختمان‌های بلند را داده که در آن زمان شهرداری مخالف آن بود، حتی استانداری طرحی را مطرح کرده بود مبنی بر اینکه شهرداری از محوطه مقبره الشعرای تا پل قاری را تملک کند و فضای گردشگری و محل آرامشی به وجود آید.

بشیری اضافه کرد: متأسفانه زمانی که نماد مقبره الشعرای با تاخیر اجرایی شد باعث شد تا جامع اجرا نشود، قبلاً پیش‌بینی شده بود تا محوطه‌سازی به نسبت المان طرح اجرا شود.

وی با بیان اینکه امروز شاهد هستیم که هر سال محدودتر می‌شود، گفت: با توجه به محدودیت‌های منابع اگر اجرای طرح به شهرداری واگذار شود این طرح آبرومندتر از این می‌تواند اجرا شود.

وی با اشاره به اینکه یکی از نمادهای تبریز مقبره الشعرای است، خاطر نشان کرد: باید نماد استان را برجسته کنیم، متأسفانه محلی که برای حضور گردشگران است در وضعیت نامناسب بوده است.

در آخر اینکه....

امروزه در جهان از صنعت گردشگری به عنوان محل درآمدزایی استفاده می‌شود و برخی از کشورهایی که با ایجاد فضاهای غیرواقعی به دنبال جذب گردشگر برای توسعه اقتصادی هستند، اما متأسفانه این امر در کشور ما و بالاخص استان آذربایجان شرقی مظلوم مانده و از ظرفیت‌های بزرگی همچون وجود مقبره الشعرا و دیگر اماکن که می‌تواند برای جذب گردشگر مفید واقع شود بی‌اعتنایی شده است و چیزی که مناسب برای ارائه به گردشگران وجود ندارد و اگر هم باشد یا در دست مرمت است یا به نحوی مورد بی‌مهری و بی‌توجهی مسئولان قرار گرفته است.

در خصوص مقبره الشعرا تبریز با توجه اخبار ذکر شده در بالا می‌توان به این نتیجه دست یافت که اجرای پروژه توسعه مقبره الشعرا تبریز در مظلومیت کامل به سر می‌برد و تاکنون متولی مشخصی بر این امر مشخص نشده بود و مدیران و مسئولان تنها به داد و وعده و وعیدها اکتفا کرده بودند و باز مقبره شاعران تبریز در حسرت پردیس شدن مانده است.

در سال‌های اخیر نیز به بهانه توسعه توسعه مقبره الشعرا حفاری‌ها و ساخت و سازهایی انجام شد که بعدها به دلایلی متوقف شد و حتی هیچ توجهی نیز به کشفیات به دست آمده در قسمت جنوبی بنای یادمان نیز توجهی شد.

در حال حاضر وضعیت فعلی مقبره الشعرا که عدم توجه به این مسئله ضربه بر صنعت گردشگری تبریز خواهد بود، هشدار برای مسئولان استانی و شهری است تا راهی برای احیای این یادمان که امروز به مخروبه‌ای بدل شده باشند و در این خصوص باید متولی مشخصی برای این امر تعیین شود و تا زمانی که متولی اصلی این پروژه مشخص نشود کار به هیچ جایی نخواهد رسید و طبق عادت سال‌های گذشته فقط شاهد شعارهایی برای بازسازی و توسعه مقبره شاعران خواهیم بود و همچنین در ادامه تبدیل دیگر آثار مناب گردشگری شهر نیز به این عاقبت گرفتار می‌شوند.

.....

نگارنده: علی سلیمی